

Wpłynęło dnia 21. 01. 2021
Ilość zał. .... L.p.dz. ....
Podpis .....

UCHWAŁA NR ...../...../2021
RADY MIEJSKIEJ W OPOCZNIE

z dnia.....

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Opoczno na lata 2021-2025.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 z dnia 08 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t. j. Dz.U. z 2020 r., poz. 713 i 1378) oraz art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz.U. z 2020 r., poz. 218 i 956) Rada Miejska w Opocznie uchwala, co następuje:

- § 1. Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Opoczno na lata 2021-2025, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.
- § 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Opoczna.
- § 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady Miejskiej
w Opocznie
Anna Zięba

RADCA PRAWNY

MK
Małgorzata Kaczyńska-Kacprzak
LD - 2514

DYREKTOR

Miejsko-Gminnego Ośrodka
Pomocy Społecznej w Opocznie

W
mgr Wiesława Kurowska

Uzasadnienie

Zjawisko przemocy w rodzinie skutkuje negatywnymi konsekwencjami zarówno dla funkcjonowania rodziny jak i dla polityki społecznej. Dlatego konieczne jest podjęcie działań o szerokim zakresie w celu efektywnego przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenia negatywnych następstw w życiu społecznym i rodzinnym.

Opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie należy do zadań własnych gminy zgodnie z art. 6 ust. 2 pkt.1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Poprzedni Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Opoczno został przyjęty uchwałą Nr VIII/66/2015 Rady Miejskiej w Opocznie z dnia 29 kwietnia 2015 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Opoczno na lata 2015-2020. W związku z upływem czasu na jaki ww. Program został przyjęty, istnieje asumpt do przyjęcia przez Radę Miejską nowego programu na kolejne lata 2021-2025. Jego powstanie było konsultowane ze wszystkimi przedstawicielami Zespołu Interdyscyplinarnego.

W związku z powyższym, podjęcie niniejszej uchwały jest zasadne.

DYREKTOR
Miejsko-Gminnego Ośrodka
Pomocy Społecznej w Opocznie

mgr Wiesława Kurowska

Załącznik do Uchwały Nr .....
Rady Miejskiej w Opocznie
z dnia .....

**GMINNEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W
RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
DLA GMINY OPOCZNO NA LATA 2021-2025**

Spis treści

I. Wstęp	2
II. Przemoc w rodzinie – podstawy teoretyczne	2
1. Definicja przemocy	2
2. Rodzaje przemocy	3
3. Cykle przemocy	3
4. Mechanizm przemocy	4
5. Czynniki ryzyka przemocy	5
III. Przeciwdziałanie przemocy- podstawy prawne	6
IV. Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Opoczno	6
1. Charakterystyka Gminy	6
2. Rynek Pracy	7
3. Diagnoza zjawiska przemocy w latach 2015-2020	7
V. Analiza SWOT	11
VI. Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy	12
1. Cel główny programu	12
2. Cele szczegółowe	12
3. Realizatorzy programu	13
4. Adresaci programu	13
5. Monitoring i ewaluacja	13
6. Źródła finansowania programu	13
7. Harmonogram działań	14
8. Podsumowanie	21
9. Słownik skrótów.....	22

I. WSTĘP

Rodzina stanowi istotę każdego społeczeństwa, jest jego podstawową komórką. Zapewniając mu ciągłość w aspekcie biologicznym i kulturowym, jest jego wartością nadrzędną. Rodzina pełni liczne funkcje społeczne. To od rodziny zaczyna się skomplikowany proces przekazywania i przyswajania kultury oraz wartości indywidualnych. Rodzina jest systemem modelowych zachowań społecznych, jest nauczycielem ról rodzinnych i pozarodzinnych, jest szkołą społecznych postaw.

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka, kształtującym osobowość, system wartości, poglądy, styl życia. Rodzice czy opiekunowie są wzorem dla dzieci. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami, oparte na miłości i zrozumieniu. W przypadku dezorganizacji, rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań; role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu. Łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się niezgodne z normami prawnymi oraz oczekiwaniami społecznymi.

Zadaniem Państwa jest ochrona rodziny przed zagrożeniami płynącymi z zewnątrz, jak i z wewnątrz, a zwłaszcza przed przemocą ze strony osób najbliższych. Rodziny dotknięte przemocą pozostają w trudnej sytuacji społecznej, co jest podstawą do udzielania im szczególnego rodzaju wsparcia i pomocy.

Zgodnie z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej, w myśl art. 71.1 stwierdza się, że "Państwo w swojej polityce społecznej, gospodarczej uwzględnia dobro rodziny. Rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej, zwłaszcza wielodzietne i niepełne, mają prawo do szczególnej pomocy ze strony władz publicznych" oraz w art 72.1. "Rzeczpospolita Polska zapewnia ochronę praw dziecka. Każdy ma prawo żądać od organów władzy publicznej ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją.

Przemoc w rodzinie narusza podstawowe prawa człowieka, w tym prawo do życia i zdrowia oraz poszanowania godności osobistej, a władze publiczne mają obowiązek zapewnić wszystkim obywatelom równe traktowanie i poszanowanie ich praw i wolności. W celu zwiększenia skuteczności działań antyprzemocowych, przewidziano szereg zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, postępowania wobec osób dotkniętych przemocą w rodzinie oraz działania wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Zgodnie z art. 6 ust 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, do zadań własnych Gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym opracowanie i realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie. W roku 2015 opracowano Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w rodzinie, który realizowany był w latach 2015-2020, w związku z upłynięciem terminu jego obowiązywania konieczne jest opracowanie nowego Programu.

II. PRZEMOC W RODZINIE - PODSTAWY TEORETYCZNE

1. Definicja przemocy

Ustawa z dnia 29 lipca 2005r., o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie definiuje przemoc w rodzinie jako "jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające dobra osobiste osób najbliższych, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich

zdrowiu fizycznym lub psychicznym, także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.”

Natomiast o znęcaniu się, stanowi artykuł 207 kodeksu karnego:

§1. “Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do 5 lat”.

§1a. “Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą nieporadną ze względu na jej wiek, stan psychiczny lub fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do 8 lat”.

§2. “Jeżeli czyn określony w §1 lub §1a, połączony jest ze stosowaniem szczególnego okrucieństwa, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od 2 lat do 12 lat”.

2. Rodzaje przemocy

Przemoc ze strony najbliższej osoby jest doświadczeniem traumatycznym, okaleczającym psychikę. Przemoc w rodzinie przybiera różne formy: przemocy fizycznej, psychicznej, seksualnej, ekonomicznej, zaniedbanie; wyróżnia się również cyberprzemoc.

Przemoc fizyczna - naruszenie nietykalności fizycznej; jest intencjonalnym zachowaniem powodującym uszkodzenie ciała lub niosącym takie ryzyko, np. popychanie, szarpanie, ciągnięcie, szturchanie, klepanie, klapsy, ciągnięcie za uszy, włosy, kopanie, bicie, uderzanie w twarz, duszenie, krępowanie ruchów.

Przemoc psychiczna - naruszenie godności osobistej; zawiera przymus i groźby, np. obrażanie, wyzywanie, osądzanie, ocenianie, krytykowanie, straszenie, szantażowanie, grożenie, oskarżanie, obwinianie, oczernianie. Przemoc psychiczna jest najczęstszą formą przemocy i jest trudna do udowodnienia.

Przemoc seksualna - naruszenie intymności; polega na zmuszaniu osoby do aktywności seksualnej wbrew jej woli, kontynuowania aktywności seksualnej, gdy osoba nie jest w pełni świadoma, bez pytania o zgodę lub gdy osoba na skutek zaistniałych warunków obawia się odmówić.

Przemoc ekonomiczna - naruszenie własności; wiąże się z celowym niszczeniem czyjejs własności, pozbawianiem środków lub stwarzaniem warunków, w którym nie są zaspokajane niezbędne do przeżycia potrzeby, np. zabieranie pieniędzy, dysponowanie czyjąs własnością, zaciąganie pożyczek “na wspólne konto”, sprzedawanie osobistych lub wspólnych rzeczy bez uzgodnienia, zmuszanie do spłacania długów.

Zaniedbanie - naruszenie obowiązku do opieki ze strony osób bliskich. Jest formą przemocy ekonomicznej i oznacza, np. nie dawanie środków na utrzymanie, pozbawienie jedzenia, ubrania, schronienia, brak pomocy w chorobie, nie udzielanie pomocy, uniemożliwianie dostępu do miejsc zaspokajania podstawowych potrzeb, jak np. mieszkania, kuchni, łazienki, łóżka, itp.

Cyberprzemoc - przemoc elektroniczna; stosowanie przemocy poprzez prześladowania, zastraszania, nękanie, wyśmiewanie innych osób z wykorzystywaniem internetu i narzędzi typu elektronicznego, takich jak; SMS, e-mail, witryny internetowe, fora dyskusyjne w internecie, portale społecznościowe i inne.

3. Cykle przemocy

Faza narastającego napięcia - jest to początek cyklu, który charakteryzuje się wzrostem napięcia i natężeniem sytuacji konfliktowych. Na tym etapie dochodzi do rozmaitych incydentów takich jak np. przejawy zazdrości, gniewu, kontrolowanie członków rodziny, używanie obraźliwych słów, poniżanie bliskiej osoby. Sprawca jest stale poirytowany i prowokuje kłótnie. Osoba, wobec której kierowana jest złość partnera stara się za wszelką cenę uspokoić sytuację, zaspokajając żądania partnera i robić wszystko

by poprawić jego nastrój. Często sama obarcza się winą za jego zachowanie i dąży do zadośćuczynienia i uszczęśliwienia sprawcy. Przyczyny narastającego napięcia mogą tkwić poza rodziną, czasem są to błahostki, drobne nieporozumienia, które spiętrzają napięcie. Sytuacja staje się nie do zniesienia i pojawia się agresja.

Faza ostrej przemocy - następuje wybuch gniewu i wyładowanie agresji. Czasami awanturę wywołuje sama ofiara, ponieważ nie może wytrzymać już narastającego napięcia i chce żeby "już było po wszystkim". W innych wypadkach gwałtowny atak wywołuje sprawca, stawiając swojej ofierze żądania, których nie jest w stanie spełnić, na co on odpowiada agresją. Ta faza trwa stosunkowo krótko, ale może zakończyć się dramatycznie: pobiciem, uszkodzeniem ciała, a nawet śmiercią zaatakowanej osoby. W trakcie ataku ofiara robi wszystko, żeby ochronić siebie i uspokoić partnera. Zabiegi te jednak rzadko przynoszą pożądany skutek. Wraz z ustaniem aktu przemocy, ofiara znajduje się w stanie szoku, nie chce uwierzyć w to, co się stało. Pojawia się u niej przerażenie, bezradność, poczucie wstydu, ale także złość, która powoduje, że najczęściej w tej fazie trwania przemocy osoby, które jej doznały decydują się na wezwane pomocy i złożenia zawiadomienia. Jeśli osoba zagrożona przemocą zgłosi się do właściwych instytucji po pomoc, jest to ostatni moment by przerwać cykl przemocy, nim rozpocznie się na nowo.

Faza miodowego miesiąca - jest to faza skruchy ze strony sprawcy i okazywania miłości. Agresor usprawiedliwia swoje zachowanie, okazuje żal z powodu tego co się stało i obiecuje, że to już się więcej nie powtórzy. Na nowo zdobywa zaufanie osoby, którą skrzywdził, staje się miły, uczynny. Ofiara wierzy w zapewnienia partnera w to, że się zmienił, bo z całych sił pragnie, żeby tak właśnie było i nawet jeśli niedawno była gotowa uciec czy zgłosić sprawę, teraz zostaje i wycofuje się z podejmowania działań przeciwko sprawcy.

4. Mechanizmy przemocy

Syndrom wyuczonej bezradności - to bezradność, która pojawia się w wyniku nabytych doświadczeń. Zwykle osoba doznająca przemocy poszukuje pomocy dla siebie. Często jednak okazuje się, że działania mające ją ochronić, nie skutkują i nie przynoszą oczekiwanych przez nią efektów. Ofiara nabiera przekonania, że cokolwiek zrobi, to i tak nie zmieni to jej sytuacji. Ma poczucie, że jest krzywdzona, źle traktowana, że sprawca nie powinien tak postępować, że znęcanie się nad członkiem rodziny jest przestępstwem, jednak nie jest w stanie zmotywować się do działania.

Zjawisko prania mózgu - to mechanizm polegający na systematycznym, świadomym i celowym oddziaływaniu na człowieka w celu zmiany jego przekonań, postaw, uczuć, potrzeb. Działanie służące temu, aby ofiara przemocy w rodzinie funkcjonowała zgodnie z życzeniem sprawcy. Konsekwencjami "prania mózgu", są m.in. utrata poczucia własnej godności oraz podporządkowanie się sprawcy. Metody stosowane w tym mechanizmie to: izolacja, poniżanie i degradacja, monopolizacja uwagi, doprowadzenie do wyczerpania, wywołanie lęku i depresji, naprzemiennosc kary i nagrody.

Zjawisko stresu pourazowego Post-Traumatic-Stress-Disorder - zaburzenia lękowe PTSD występują u ofiar napadów, gwałtów i innych traumatycznych wydarzeń, np. wojen, klęsk żywiołowych, wypadków drogowych. Dotyczą sytuacji, w których człowiek jest narażony na utratę zdrowia i życia. Nasilenie PTSD zależy od intensywności i czasu trwania traumy. Ponadto objawy są intensywniejsze u osób, które przeżyły traumę w wyniku aktywności człowieka (gwałt, przemoc domowa), niż u ofiar zjawisk naturalnych (powódź, huragan). Objawami PTSD są m.in. zaburzenia snu, drażliwość, wybuchy gniewu, złości, czujność, natarczywe wspomnienia, koszmary senne.

Proces wiktylizacji - każdy człowiek "wchodząc" w związek z drugą osobą ma pewne wyobrażenia na temat swojego małżeństwa, swojej rodziny. Akt przemocy burzy te wyobrażenia i wizję świata, partnera,

siebie. Specjaliści nazywają to mianem: burzenia utrwalonych przekonań. Osoba doznająca przemocy czuje rozpacz i ma poczucie krzywdy, często na tym etapie zaczyna szukać pomocy. Niestety zdarza się, że spotyka się z nieprawidłowymi reakcjami osób, z którymi dzieli się swoimi problemami i od których oczekuje pomocy i wsparcia. Takie zachowanie osób lub służb, które przejawia się bagatelizowaniem problemów czy obwinianiem ofiary nazywamy "wtórnym zranieniem".

Syndrom sztokholmski - mianem tym określono mechanizm, który zaobserwowano u ofiar zamachu terrorystycznego w Sztokholmie. U osób przetrzymywanych przez terrorystów, a następnie uwolnionych przez policję pojawiły się reakcje, które większość obserwatorów uznała za irracjonalne. Otóż niedawni zakładnicy zaangażowali się w proces obrony swoich oprawców, zamiast żądać sprawiedliwości czy nawet odwetu. Podobny mechanizm obronny pojawia się u ofiar przemocy domowej. Są one wdzięczne sprawcom za drobne przywileje, które jeszcze mają, za "miodowe miesiące", za chwile spokoju i za namiastkę uczucia, czasami nawet za to, że jeszcze żyją.

Mechanizm "psychologicznej pułapki" - ofiara nie jest w stanie zrezygnować ze związku, w który tak dużo zainwestowała czasu, zapału i energii. Budzi zdziwienie fakt, że trwa ona w związku, który przynosi jej cierpienie, w którym jest upokarzana i nie respektuje się jej praw. Ciągłe żyje nadzieją, że będzie lepiej. Dlatego też inwestuje w ten związek. Obwiniając siebie za całe zło, wierzy, że jeśli bardziej się postara, to będzie lepiej. Ma poczucie, że zależy to właśnie od niej. Im więcej się stara i wkłada w to działanie energii, tym trudniej jej zrezygnować.

5. Czynniki ryzyka przemocy

Normy społeczne i kulturowe. Przemoc w rodzinie można rozpatrywać jako skutek wielowiekowego, społecznego przyzwolenia na krzywdzenie osób najbliższych, w szczególności kobiet i dzieci. W wielu środowiskach akceptuje się bicie, stosowanie kar cielesnych i panujące przekonanie o dominującej roli mężczyzny w rodzinie. Ponadto silne przekonanie, że wszystko, co się dzieje w rodzinie należy do sfery prywatności. Co z jednej strony wywołuje poczucie bezkarności sprawcy i bezradności ofiary, a z drugiej zaś nasila niechęć innych osób do ingerowania w tzw. "cudze sprawy rodzinne". W środowiskach charakteryzujących się dużą społeczną akceptacją przemocy, ofiary rzadko mogą liczyć na pomoc i wsparcie osób spoza rodziny, z kolei sprawcy nie muszą obawiać się zewnętrznych nacisków na zmianę zachowań wobec najbliższych osób. Można by wyciągnąć wnioski, że przemoc wobec członków rodziny jest społecznie bardziej akceptowana niż wobec obcych osób.

Dziedziczenie wzorca przemocy. Przemoc bywa przekazywana z pokolenia na pokolenie. Dzieci wychowujące się w rodzinach, w których krzywdzi się bliskich, przyswajają sobie zachowania dorosłych, których są świadkami lub ofiarami. Uczą się, że przemoc to najlepszy i najbardziej skuteczny sposób rozwiązywania konfliktów.

Uzależnienie i nadużywanie alkoholu i narkotyków. Analiza zgłaszanych spraw przemocy w rodzinie pokazuje, że większość sprawców jest pod wpływem środków odurzających (alkoholu i narkotyków). Co osłabia kontrolę własnych zachowań, zwiększa prawdopodobieństwo reagowania złością i gniewem na trudności i niepowodzenia życiowe; zaburza ocenę sytuacji i może powodować błędną interpretację zachowań innych osób. Uzależnienia nie zwalniają z odpowiedzialności za popełniane czyny, mimo że sprawcy często wykorzystują fakt bycia nietrzeźwym, jako usprawiedliwienie swoich zachowań. Warto jednak podkreślić, że nadużywanie alkoholu nie jest ani koniecznym, ani wystarczającym warunkiem stosowania przemocy. Obecny stan badań, wskazuje na to, że nie ma związku przyczynowo skutkowego między przemocą a alkoholem, ale można mówić o współwystępowaniu tych zjawisk.

III. PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY-PODSTAWY PRAWNE

Najważniejszym dokumentem w ustawodawstwie Polskim, który był już przytaczany na wstępie niniejszego Programu, ustanawiającym podstawowe prawa człowieka jest Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. z 1997 r., nr 78, poz. 483 z późn. zmianami), a ponadto:

1. Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r.- Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t. j. Dz.U. z 2020 r., poz.1359),
2. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks postępowania karnego (t. j. Dz.U. z 2020 r., poz. 30 z późn. zmianami).
3. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r.- Kodeks karny (t. j. Dz.U. z 2020 r., poz.1444 z późn. zmianami)
4. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r.- Kodeks karny wykonawczy (t. j. Dz.U. z 2021 r., poz. 53).
5. Ustawa z dnia 27 lipca 2001 r. o kuratorach sądowych (t. j. Dz.U. z 2020 r., poz.167 z późn. zmianami)
6. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t. j. Dz.U. z 2020 r., poz. 218 z późn. zmianami).
7. Ustawa z dnia 12 marca 2014 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz.U. z 2020 r., poz. 1876 z późn. zmianami)
8. Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 1 lipca 2016r. w sprawie sposobu wykonywania obowiązków i uprawnień przez kuratorów sądowych w sprawach karnych wykonawczych (Dz.U. z 2016 r., poz. 969).
9. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 22 października 2010 r. w sprawie wzoru zaświadczenia lekarskiego o przyczynach i rodzajach uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2010 r., nr 201, poz 1334 z późn. zmianami).
10. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 28 stycznia 2011 r. w sprawie Zespołu Monitorującego do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie (Dz.U. z 2011 r., nr 28, poz.146 z późn. zmianami).
11. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lutego 2011 r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, kwalifikacji osób zatrudnionych w tych ośrodkach, szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz kwalifikacji osób prowadzących oddziaływanie korekcyjno-edukacyjne (Dz.U. z 2011 r., nr 50, poz. 259).
12. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 31 marca 2011 r., w sprawie procedury postępowania przy wykonywaniu czynności odebrania dziecka z rodziny w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie (Dz. U. z 2011 r., nr 81, poz. 448).
13. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 3 czerwca 2011 r. w sprawie nadzoru i kontroli nad realizacją zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2011 r., nr.126, poz. 718).
14. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie Procedury Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy Niebieska Karta (Dz.U. 2011 r., nr.209, poz.1245).

IV. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE NA TERENIE GMINY OPOCZNO

1. Charakterystyka Gminy

Gmina Opoczno to Gmina miejsko-wiejska. Wchodzi w skład województwa łódzkiego, powiatu opoczyńskiego. Gmina stanowi 18,3% powierzchni powiatu. Siedzibą Gminy jest miasto Opoczno. Gmina Opoczno ma 34.074 mieszkańców, z czego 51,1% stanowią kobiety, a 48,95 mężczyźni (w gminie mieszka 17 507 kobiet oraz 16 567 mężczyzn). Współczynnik feminizacji wynosi 104, czyli na 100 mężczyzn przypadają 104 kobiety.

Gmina ma 34 074 mieszkańców, czyli zamieszkuje ją 44,2% ludności powiatu. Gmina ma charakter miejsko-wiejski. Miasto zamieszkuje 20 897 osób, a wieś 13 177. Gęstość zaludnienia wynosi 80 osób na 1 km². W latach 2002-2019 liczba mieszkańców zmalała o 3,7%.

Średni wiek mieszkańców wynosi 40,5 lat i jest mniejszy od średniego wieku mieszkańców województwa łódzkiego oraz nieznacznie mniejszy od średniego wieku mieszkańców całej Polski. 8 129 mieszkańców Gminy Opoczno znajduje się w wieku potencjalnej nauki (3-24 lata, w tym 3 982 kobiet oraz 4 147 mężczyzn).

Na stan i strukturę ludności decydujący wpływ mają zjawiska demograficzne, określane jako ruch naturalny. Zalicza się do nich m.in. urodzenia i zgony, a także małżeństwa, rozwody oraz migracje.

Analizując stan cywilny mieszkańców można zauważyć, iż 27,8% mieszkańców Gminy Opoczno jest stanu wolnego, 57,8% żyje w małżeństwie, 2,6% mieszkańców jest po rozwodzie, a 10,9% to wdowy i wdowcy.

Mieszkańcy Gminy Opoczno zawarli w 2019 roku 174 małżeństw, co stanowi 5,1 małżeństwom na 1000 mieszkańców. Jest to znacznie więcej od wartości dla województwa łódzkiego (4,5) oraz więcej od wartości Polski (4,8). W tym samym okresie odnotowano 1,6 rozwodów przypadających na 1000 mieszkańców. Obserwując trend w licznie zawieranych małżeństwach w Gminie można dostrzec, iż liczba ta spada.

W ciągu roku w Gminie przeciętnie rozpada się 75 małżeństw.

2. Rynek pracy

W Gminie Opoczno na 1000 mieszkańców pracuje 261 osób. 45,4% wszystkich pracujących ogółem stanowią kobiety, a 54,6% mężczyźni. To więcej niż w województwie łódzkim (250) i więcej niż w Polsce (251).

Bezrobocie rejestrowane w Gminie Opoczno wyniosło w 2019r.- 5,75, w tym 7,25 wśród kobiet i 4,4% wśród mężczyzn. W województwie łódzkim stopa bezrobocia wyniosła 5,4%, a w Polsce 5,2%. Szacunkowa stopa bezrobocia rejestrowanego w Gminie ulega systematycznemu zmniejszeniu. Co więcej w roku 2019, osiągnęła najniższy wskaźnik od 2005r.

3. Diagnoza zjawiska przemocy w latach 2015-2020

Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie w Gminie Opoczno została przeprowadzona w oparciu o posiadane dane i statystyki. W latach 2015-2020 do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego, wpłynęło łącznie 554 zgłoszeń wobec rodzin, w których wszczęto procedurę "Niebieskie Karty".

Lata	Liczba rodzin, w których wszczęto procedurę "Niebieskie Karty"	Liczba osób objętych pomocą grup roboczych i Zespołu Interdyscyplinarnego
2015	98	225
2016	104	408
2017	92	298
2018	115	425
2019	86	302
2020	59	202

Tabela 1. Liczba rodzin, w których wszczęto procedurę "Niebieskie Karty".

Z powyższej tabeli wynika, że w latach 2016-2018 wszczęto procedurę "Niebieskie Karty", w stosunkowo dużej liczbie rodzin. Od roku 2019 widoczny jest spadek, co może być wynikiem zwiększenia świadomości osób doświadczających przemocy. Osoby te wcześniej podejmują działania i zwracają się o pomoc do dzielnicowego, pracownika socjalnego, prawnika, psychologa; nie dopuszczając tym samym do eskalacji przemocy.

Zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy, osobami upoważnionymi do podejmowania czynności w ramach procedury "Niebieskie Karty", są przedstawiciele jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów społecznych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia. Poniższa tabela pokazuje udział poszczególnych instytucji przy wszczynaniu procedury "Niebieskie Karty".

Lata	Policja	MGOPS	Oświata	GKRPA	Służba zdrowia
2015	83	14	1	0	0
2016	76	26	2	0	0
2017	74	15	2	1	0
2018	90	19	5	1	0
2019	73	8	5	0	0
2020	54	3	1	1	0

Tabela 2. Instytucje zakładające "Niebieskie Karty".

Z powyższego zestawienia wynika, iż to funkcjonariusze Policji najczęściej zakładają "Niebieskie Karty". Głównie podczas interwencji Policji, w związku z wezwaniem. Kolejną służbą, która czynnie angażuje się w uruchamianie procedury jest pomoc społeczna. Ponadto przedstawiciele oświaty i MKRPA, w pojedynczych przypadkach zakładały procedurę "Niebieskie Karty", służba zdrowia nie wykazywała przypadków podejrzenia przemocy w rodzinie.

W Krajowym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020, przedstawione zostały przyczyny sprzyjające stosowaniu przemocy w rodzinie. Są to między innymi normy społeczne i kulturowe, przyjęte w danym środowisku, gdzie istnieje silne społeczne przyzwolenie na stosowanie przemocy wobec najbliższych, a w szczególności wobec kobiet i dzieci. Wpływ na stosowanie przemocy ma również dziedziczenie wzorca przemocy z rodziny pochodzenia. Dzieci wychowujące się w rodzinach z problemem przemocy przyswajają zachowania dorosłych, których są świadkami lub ofiarami. Uczą się, że najlepszym i najbardziej skutecznym sposobem w rozwiązywaniu konfliktów jest przemoc.

Wpływ na stosowanie przemocy w rodzinie, może mieć także uzależnienie/ nadużywanie alkoholu. Alkohol osłabia kontrolę nad zachowaniem i zwiększa prawdopodobieństwo reagowania złością i gniewem na trudności oraz niepowodzenia życiowe. Co ważne, uzależnienie od alkoholu nie zwalnia z odpowiedzialności za swoje czyny mimo, że sprawcy często usprawiedliwiają swoje zachowanie tym, że byli nietrzeźwi.

Poniższa tabela obrazuje skalę występowania problemu alkoholowego w rodzinach, w których została założona procedura "Niebieskie Karty".

Lata	Liczba rodzin z założoną procedurą "Niebieską Kartą"	W tym z problemem alkoholowym (dot. osób zgłoszonych do MKRPA)
2015	98	6
2016	104	30
2017	92	29
2018	115	21
2019	86	18
2020	59	10

Tabela 3. Problem alkoholowy w rodzinach dotkniętych przemocą.

Działalność instytucji pomocowych oraz Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych skierowana jest na udzielanie pomocy rodzinom uwikłanym w przemoc, zarówno dotyczy to osób doświadczających przemocy, dzieci, świadków oraz osób wobec, których istnieje podejrzenie o stosowanie przemocy.

Poniższa tabela przedstawia działania jakie były podejmowane przez grupy robocze/Zespół Interdyscyplinarny w celu udzielania pomocy na przestrzeni omawianego okresu.

Lata	Zawiadomienie Policji/Prokuratury	Zapewnienie miejsca w placówce całodobowej	Poinformowanie Szkoły o sytuacji dziecka	Wnioski do MKRPA	Wnioski do Sądu o wgląd w sytuację dziecka	Odebranie dziecka z rodziny w oparciu o art. 12a u.o.p.p w r.	Udział sprawców w programie korekcyjno-edukacyjnym
2015	2	0	4	6	4	0	7
2016	10	0	12	30	12	6	2
2017	6	0	10	29	10	8	7
2018	3	0	5	21	16	3	5
2019	1	0	8	18	13	10	7
2020	0	0	1	10	5	4	8

Tabela 4. Podejmowane działania pomocowe.

Zakończenie procedury "Niebieskie Karty", zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów w sprawie procedury "Niebieskie Karty" jest możliwe w dwóch przypadkach; wtedy gdy ustała przemoc w rodzinie i został zrealizowany indywidualny plan pomocy i istnieje uzasadnione przypuszczenie o zaprzestaniu stosowania przemocy oraz w przypadku braku zasadności podejmowania działań (po przeanalizowaniu sytuacji rodziny grupa robocza uznaje, że w rodzinie nie dochodziło do przemocy).

Lata	Ustanie przemocy i zrealizowanie planu pomocy przy uzasadnionym przypuszczeniu o zaprzestaniu stosowania przemocy	Brak zasadności podejmowania działań
2015	45	15
2016	28	37
2017	40	44
2018	24	24
2019	35	21
2020	15	24

Tabela 5. Przyczyny zakończenia procedury "Niebieskie Karty".

System przeciwdziałania przemocy jest na tyle silny i sprawnie funkcjonujący, na ile zmotywowani i zaangażowani, a przede wszystkim kompetentni są ludzie w nim pracujący. W danym okresie działania Programu, posiedzenia Zespołu Interdyscyplinarnego odbywały się zgodnie z wytycznymi zawartymi w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, tj. nie rzadziej niż raz na 3 miesiące. Grupy robocze powoływane były do współpracy ze wszystkimi rodzinami, w których wszczęto procedurę "Niebieskie Karty"; odbywały się w zależności od potrzeb. Poniższe zestawienie pokazuje częstotliwość spotkań osób, zaangażowanych w ramach swoich obowiązków służbowych w podejmowanie działań w oparciu o procedurę "Niebieskie Karty".

Lata	Ilość grup roboczych	Ilość spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego
2015	95	4
2016	132	4
2017	223	4
2018	224	4
2019	211	4
2020	157	4

Tabela 6. Ilość spotkań w ramach prac grup roboczych i Zespołu Interdyscyplinarnego.

Należy zaznaczyć, że rok 2020 przyniósł nieoczekiwane trudności w docieraniu z pomocą osobom/rodzinom, w związku z sytuacją epidemiczną w kraju. Ograniczenia w przemieszczaniu się ludności oraz zalecenia przebywania w miejscu zamieszkania, stały się być bardzo trudne dla osób doświadczających przemocy. Nie oznaczało to jednak odstąpienia od ochrony, pomocy i wsparcia. Uwzględniając rodzaj wprowadzanych w jednostkach ograniczeń w pracy (przyjmowaniu interesantów), członkowie grup roboczych i Zespołu Interdyscyplinarnego, nie zaprzestawali prac na rzecz rodzin z problemem przemocy. Doświadczenia z roku 2020 skłaniają do poszukiwania alternatyw dla tradycyjnych form pracy, sposobów kontaktowania się, co w przyszłości pozwoli usprawnić obowiązujący model pracy.

Pomimo zmniejszenia się ilości zakładanych procedur, działania służb choć w ograniczonym zakresie były dalej realizowane w ramach obowiązków służbowych, co przedstawia

tabela nr 6. Ponadto w roku 2020 pracownicy socjalni odnotowywali zwiększoną liczbę poradnictwa telefonicznego, szczególnie w zakresie procedury przymusowego leczenia odwykowego.

V. ANALIZA SWOT

Czynniki wewnętrzne	
Mocne strony	Słabe strony
<ol style="list-style-type: none"> 1. Istniejące zaplecze instytucjonalne oraz gotowość i umiejętność współpracy (pracowników socjalnych, policjantów, kuratora, asystentów rodziny). 2. Doświadczenie, wiedza i kwalifikacje pracowników instytucji, działających na rzecz rodziny. 3. Realizacja procedury "Niebieskie Karty". 4. Gotowość instytucji do wdrażania nowych form współpracy, szukania nowych rozwiązań. 5. Zwiększająca się świadomość społeczna 6. Udzielanie pomocy psychologicznej dzieciom, dorosłym, ofiarom i świadkom przemocy. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Brak wystarczającej infrastruktury mieszkaniowej, która umożliwiłaby skuteczne odseparowanie sprawców przemocy od ofiar. 2. Ograniczony dostęp do poradnictwa specjalistycznego, tj. terapeuty rodzinnego, psychologa, psychiatry oraz arbitrów/rozmajców jako osób podejmujących działania w kwestiach sporów rodzinnych, majątkowych, itp. 3. Zjawisko silnie zakorzenione w obyczajowości, utrwalone i podtrzymywane przez stereotypy. 4. Małe zainteresowanie programami korekcyjno-edukacyjnymi dla osób stosujących przemoc oraz brak możliwości nakazu do uczestnictwa w tego typie programach, np. poprzez zapisy w wyrokach sądu. 5. Brak programów wspierających dla ofiar i świadków przemocy. 6. Niewystarczająca baza lokalowa dla prac Zespołu Interdyscyplinarnego grup roboczych i Miejskiej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. 7. Opór do wszczynania procedury "Niebieskie Karty" przez służbę zdrowia i oświatę, w przypadku podejrzenia stosowania przemocy. 8. Obciążenie emocjonalne osób pracujących z rodzinami uwikłanymi w przemoc, zwiększające prawdopodobieństwo wystąpienia wypalenia zawodowego.

Czynniki zewnętrzne	
Szanse	Zagrożenia
<ol style="list-style-type: none"> 1. Zmiany prawne umożliwiające skuteczne formy niesienia pomocy. 2. Stale doksztalająca się kadra służb działających na rzecz rodziny. 3. Zmiana postaw i świadomości mieszkańców Gminy Opoczno, wobec zjawiska przemocy. 4. Zindywidualizowane podejście do interwencji, sięganie do zasobów rodziny. 5. Świadczenie kompleksowej i zintegrowanej pomocy dla osób doświadczających przemocy oraz świadków. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Bezradność i bierność rodzin w rozwiązywaniu problemów. 2. Wykorzystywanie instytucji jako narzędzi do realizacji "własnych" celów. 3. Zasądzanie zbyt niskich kar w stosunku do osób stosujących przemoc. W konsekwencji rosnące poczucie bezkarności u osób stosujących przemoc. 4. Brak kwalifikacji i predyspozycji osobowościowo-merytorycznych osób, zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy. 5. Zbyt niskie uprawnienia służb.

VI. PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY

1. Cel główny Programu:

Ograniczenie zjawiska przemocy w rodzinie oraz zwiększenie skuteczności działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez utworzenie zintegrowanego systemu pomocy rodzinom w Gminie Opoczno.

2. Cele szczegółowe:

1. *Skuteczna profilaktyka i edukacja społeczna.*
2. *Podniesienie jakości i skuteczności pomocy udzielanej ofiarom i świadkom przemocy.*
3. *Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.*
4. *Rozwój efektywnej współpracy, organizacji, służb i osób, w zakresie zapobiegania i ograniczania przemocy w rodzinie.*

Wymienione wyżej cele będą realizowane poprzez działania o charakterze:

- **profilaktycznym** (promowanie i propagowanie zachowań alternatywnych wobec przemocy)
- **edukacyjnym** (upowszechnianie wiedzy na temat zjawiska przemocy i jego negatywnych skutków)
- **pomocowym** (specjalistyczne poradnictwo, działania profilaktyczno-terapeutyczne, korekcyjno-edukacyjne, informowanie o miejscach i możliwościach udzielania pomocy)
- **wspierającym** (wsparcie merytoryczne i praktyczne służb pomocowych, wzmacnianie i aktywizowanie instytucji i organizacji, współpraca i wymiana doświadczeń oraz informacji)
- **interwencyjnym** - rozumianym jako zapewnienie bezpieczeństwa wszystkim członkom rodziny (izolacja, procedury prawne).

3. Realizatorzy Programu:

- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Opocznie,
- Komenda Powiatowa Policji,
- Miejska Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Sąd Rejonowy w Opocznie,
- Szpital Powiatowy im. Edmunda Biernackiego w Opocznie,
- Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna w Opocznie,
- Abstynenckie Stowarzyszenie Klubu Wzajemnej Pomocy "Opoka",
- Zespół Szkół Samorządowych nr. 1 im. M. Skłodowskiej-Curie w Opocznie,
- Szkoła Podstawowa nr 2 z Oddziałami Integracyjnymi im. Kazimierza Wielkiego w Opocznie,
- Szkoła Podstawowa nr 3 im. Henryka Sienkiewicza w Opocznie,
- Poradnia Leczenia Uzależnień przy SP ZOZ w Opocznie,
- inne placówki oświatowe z terenu Gminy Opoczno,
- organizacje pozarządowe,
- parafie.

4. Adresaci Programu:

Program przeznaczony jest dla mieszkańców Gminy Opoczno, a w szczególności:

- osób i rodzin zagrożonych zjawiskiem przemocy
- osób i rodzin dotkniętych zjawiskiem przemocy
- świadków przemocy
- osób doznających przemocy
- osób stosujących przemoc.

5. Monitoring i ewaluacja

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy i Ochrony Ofiar Przemocy w rodzinie będzie realizowany przede wszystkim przez instytucje wchodzące w skład Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w rodzinie. Istotnym elementem towarzyszącym jego realizacji będzie monitorowanie. Odbywać się ono będzie w oparciu o sprawozdawczość roczną, która zawierać będzie dane uzyskane na koniec każdego roku realizacji. Roczne sprawozdanie z realizacji Programu będzie przedkładane Burmistrzowi Opoczna, do końca I kwartału roku następnego.

Program będzie podlegał ewaluacji, która nastąpi w połowie jego realizacji, tj. w 2023r. Pozwoli to na dostosowanie form wsparcia do potrzeb i problemów istniejących w Gminie oraz wpłynie na zwiększenie dostępności działań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Ewaluację i monitoring Programu prowadzić będą pracownicy MGOPS z Zespołu ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, we współpracy z wszystkimi instytucjami realizującymi Program.

Informacje uzyskane w ramach procesu monitoringu i ewaluacji odpowiedzą czy i w jakim obszarze Program wymaga aktualizacji, przeformułowania lub zmiany postawionych celów szczegółowych.

6. Źródła finansowania

Zadania realizowane w ramach Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2025, finansowane będą z budżetu Gminy Opoczno oraz ze środków pozyskanych z innych źródeł, np. EFS.

7. Harmonogram działań

Cel szczegółowy	Działania	Sposób realizacji	Wskaźniki realizacji	Termin realizacji	Sposób finansowania	Realizatorzy
1. Skuteczna profilaktyka i edukacja społeczna.	1. Podniesienie świadomości społecznej.	1. Publikowanie na stronie internetowej informacji o lokalnym systemie pomocy i wsparcia osób/rodzin uwięzionych w przemoc w rodzinie.	1. Liczba publikacji informacyjnych – 30.	2021-2025	W ramach budżetu instytucji.	Policja, MGOPS, Szkoły, MKRPA, Organizacje pozarządowe.
	2. Przekazywanie wniosków na temat zjawiska przemocy i jego skutków dla społeczeństwa Gminy Opoczno.	2.1. Prowadzenie zajęć edukacyjnych w placówkach oświatowych na temat przemocy w tym rówieśniczej.	1. Liczba przeprowadzonych zajęć – 50.	2021-2025	W ramach budżetów szkół, innych placówek oświatowych i instytucji.	Szkoły, Policja, Biblioteka Gminna Poradnia Psych.-Pedagog.
		2.2. Współuczestnictwo w kampaniach prowadzonych na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	1. Liczba kampanii społecznych- 2.	2021-2025		
		2.3. Zorganizowanie konferencji na temat zjawiska przemocy adresowanej do seniorów.	1. Liczba konferencji- 1	2022	W ramach budżetów instytucji.	MGOPS, Zespół Interdyscyplinarny.
	2.4. Rozpowszechnianie ulotek profilaktycznych w środowisku lokalnym .	1. Liczba ulotek- 1000.	2021-2025	W ramach budżetów instytucji, dotacja z Urzędu Miasta.	Instytucje wchodzące w skład Zespołu Interdyscyplinarnego.	

		2.5. Propagowanie nowych form spędzania wolnego czasu jako alternatywy dla działań mających ryzyko zachowań przemocowych.	1. Liczba zorganizowanych imprez- 8.	2021-2025	W ramach budżetu instytucji.	Gmina Opoczno, Szkoły, MGOPS, Policja, organizacje pozarządowe.
		2.6. Rozwijanie edukacji przedmałżeńskiej i poradnictwa rodzinnego na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie .	1.Liczba podjętych działań – 10.	2021-2025	W ramach posiadanych środków własnych.	Organizacje pozarządowe, parafie, szkoły, MGOPS, PPP.
	3. Rozwój placówek wsparcia dziennego.	3.1. Zatrudnienie specjalistów.	1.Liczba zatrudnionych specjalistów- 5.	2021-2025	W ramach budżetów podmiotów prowadzących w ramach budżetów jednostek.	Organizacje pozarządowe.
		3.2. Zwiększanie nowych form oddziaływań w prowadzonych placówkach.	1. Liczba nowych form oddziaływań – 5.	2021-2025	W ramach budżetów jednostek.	Organizacje pozarządowe, Szkoły.

Cel szczegółowy	Działania	Sposób realizacji	Wskaźniki realizacji	Termin realizacji	Sposób finansowania	Realizatorzy
2. Podnoszenie jakości i skuteczność i pomocy udzielanej ofiarom i świadkom przemocy.	1. Zwiększenie dostępu do specjalistycznego poradnictwa oraz wsparcia dla ofiar i świadków przemocy.	1. 1. Utworzenie i działanie punktu konsultacyjno-interwencyjnego.	1. Liczba punktów - 1.	2021-2025	W ramach środków MGOPS.	MGOPS.
		1. 2. Prowadzenie poradnictwa psychologicznego, prawnego i rodzinnego dla ofiar i świadków przemocy.	1. Ilość udzielonego wsparcia- 1000.	2021-2025	W ramach środków własnych i ze środków EFS.	Zespół Interwencji Kryzysowej i Poradnictwa Specjalistycznego w PCPR w Opocznie, MGOPS, Organizacje pozarządowe, PPP.
		1. 3. Tworzenie i rozwijanie grup wsparcia dla ofiar i świadków przemocy w rodzinie.	1. Liczba osób uczestniczących w grupach wsparcia-40.	2021-2025	W ramach środków własnych i ze środków EFS.	MGOPS, Organizacje pozarządowe, PLU, Zespół Interwencji Kryzysowej i Poradnictwa Specjalistycznego w PCPR w Opocznie.
	2. Edukowanie ofiar i świadków przemocy w zakresie przysługujących im praw.	2. 1. Prowadzenie pracy socjalnej.	1. Liczba udzielonego wsparcia- 200.	2021-2025	W ramach środków własnych i ze środków EFS.	MGOPS.
		2. 2. Prowadzenie procedury „Niebieskie karty”.	1. Liczba założonych „Niebieskich kart”- 350.	2021-2025	W ramach środków własnych i ze środków EFS.	MGOPS, Policja, Szkoły, służba zdrowia, MKRPA.

		2.3. Opracowanie i realizacja programów dla ofiar przemocy i świadków przemocy.	1. Liczba opracowanych programów-2 2. Liczba realizowanych programów-4.	2021-2025	W ramach środków własnych i ze środków EFS.	MGOPS.
3.Podniesienie jakości życia rodzin dotkniętych przemocą domową.	3.1. Udzielanie świadczeń pieniężnych.	1.Ilość udzielonych świadczeń-100.	2021-2025	Środki własne.	MGOPS.	
	3.2.Udzielanie doraźnego schronienia ofiarom przemocy domowej.	1.Liczba osób/rodzin, którym udzielono schronienia-5.	2021-2025	W ramach środków własnych.	MGOPS.	
	3.3.Aktywizacja społeczna i zawodowa rodzin, dotkniętych przemocą w rodzinie.	1.Liczba udzielonego wsparcia-20.	2021-2025	W ramach środków własnych.	MGOPS, PUP.	
	3.4. Prowadzenie terapii indywidualnej i rodzinnej ofiar i świadków przemocy domowej.	1. Liczba osób i rodzin skierowanych do terapii-25.	2021-2025	W ramach środków własnych i udzielonych dotacji podmiotów realizujących wsparcie.	MGOPS, PPP, Zespół Interwencji Kryzysowej i Poradnictwa Kryzysowego.	

Cel szczegółowy	Działania	Sposób realizacji	Wskaźniki realizacji	Termin realizacji	Sposób finansowania	Realizatorzy
3. Zwiększenie skuteczności i oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.	1. Podejmowanie działań zmierzających do przerwania przemocy.	1.1. Inicjowanie interwencji w rodzinach dotkniętych przemocą w rodzinie.	1. Liczba podjętych interwencji- 100.	2021-2025	W ramach środków własnych zaangażowanych służb i instytucji.	Policja, MGOPS.
		1.2. Motywowanie sprawców do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych.	1. Liczba sprawców biorących udział w programie- 10.	2021-2025	W ramach środków własnych zaangażowanych służb i instytucji.	MGOPS, Policja, Zespół Interdyscyplinarny.
		1.3. Kierowanie sprawców przemocy nadużywających alkoholu do MKRPA.	1. Liczba osób skierowanych do MKRPA-70.	2021-2025	W ramach środków własnych zaangażowanych służb i instytucji.	MGOPS.
		1.4. Prowadzenie grup roboczych.	1. Liczba grup roboczych-800.	2021-2025	W ramach środków własnych zaangażowanych służb i instytucji.	Zespół Interdyscyplinarny.
		1.5. Składanie zawiadomień o podejrzeniu popełnionych czynów określonych w art. 2 § 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.	1. Liczba zawiadomień- 6.	2021-2025	W ramach środków własnych zaangażowanych służb i instytucji.	MGOPS, Policja.

	2. Rozwój działań o charakterze edukacyjno-terapeutycznym wobec sprawców przemocy.	2.1. Prowadzenie poradnictwa psychologicznego i socjalnego dla sprawców przemocy.	1. Liczba udzielonego wsparcia- 25.	2021-2025	W ramach środków własnych zaangażowanych służb i instytucji.	MGOPS, Zespół Interdyscyplinarny, Policja, MKRPA, PPP, PLU, Kuratorzy sądowi.
		2.2. Motywowanie do podjęcia terapii.	Liczba sprawców, którzy podjęli terapię-5.	2021-2025	W ramach środków własnych zaangażowanych służb i instytucji.	MGOPS, Zespół Interdyscyplinarny, Zespół Interwencji Kryzysowej i Poradnictwa Specjalistycznego.

Cel szczegółowy	Działania	Sposób realizacji	Wskaźniki realizacji	Termin realizacji	Sposób finansowania	Realizatorzy
4. Rozwój efektywnej współpracy instytucji, służb, organizacji pozarządowych i osób w zakresie zapobiegania i ograniczania	1. Permanenta diagnoza i analiza zjawiska przemocy w rodzinie.	1.1. Sporządzanie ankiet diagnozujących.	1. Liczba opracowanych ankiet-10.	2021-2025	W ramach środków własnych instytucji.	MGOPS, Zespół Interdyscyplinarny.
	2. Podnoszenie kwalifikacji specjalistów pracujących w obszarze przemocy w rodzinie.	2.1. Organizowanie szkoleń, warsztatów i konferencji.	1. Liczba zorganizowanych działań- 5.	2021-2025	W ramach środków własnych i pochodzących z EFS.	MGOPS, Zespół Interdyscyplinarny, Policja, Szkoły.

przemocy w rodzinie.	3. Poprawa komunikacji i wymiany informacji pomiędzy podmiotami zaangażowanymi w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.	3.1. Organizowanie spotkań służących wymianie doświadczeń.	1.Liczba spotkań- 2 razy w roku.	2021-2025	W ramach środków własnych i pochodzących z EFS.	MGOPS, Zespół Interdyscyplinarny, Organizacje pozarządowe.
		3.2. Opracowanie i dystrybucja lokalnego informatora o instytucjach udzielających wsparcia w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	1.Liczba informatorów-1 w roku.	2021-2025	W ramach środków własnych i pochodzących z EFS.	MGOPS, Zespół Interdyscyplinarny.
	4. Inicjowanie nowych form wsparcia dla środowisk zagrożonych przemocą w rodzinie i samokształcenia.	4.1. Organizowanie zajęć profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szkołach w Gminie Opoczno.	1. Liczba przeprowadzonych zajęć-10.	2021-2025	W ramach środków własnych i pochodzących z EFS.	MGOPS, Zespół Interdyscyplinarny, Policja, PPP.
		4.2. Przeprowadzanie spotkań z Radami Pedagogicznymi.	1.Liczba spotkań z Radami Pedagogicznymi-10.	2021-2025	W ramach środków własnych i pochodzących z EFS.	MGOPS, Zespół Interdyscyplinarny, Policja, PPP.
	4.3. Edukacja rodziców oraz dzieci i młodzieży w zakresie radzenia sobie z agresją.	1.Liczba spotkań- 10.	2021-2025	W ramach środków własnych i pochodzących z EFS.	MGOPS, Zespół Interdyscyplinarny, Policja, PPP.	

8. Podsumowanie

Intencją realizacji Programu jest dążenie do integracji i aktywizacji specjalistów i instytucji w obrębie poszczególnych jego zadań w celu skuteczniejszej i kompleksowej pomocy ofiarom, świadkom przemocy, z jednoczesnym pakietem działań adresowanych do sprawców.

Opracowany Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na terenie Gminy Opoczno pozwoli, na dążenie do osiągnięcia wytyczonych celów.

Problemu przemocy w rodzinie nie rozwiąże się w wyniku jednostronnie podjętych działań, np. tylko spotkań z psychologiem lub prawnikiem czy też odseparowaniem sprawcy przemocy. Zapobieganie i zwalczanie przemocy w rodzinie powinno opierać się na:

- a) interdyscyplinarności działań instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem i zapobieganiem problemowi przemocy
- b) informowaniu społeczeństwa
- c) profesjonalizmie osób pomagających
- d) stałym podnoszeniu kwalifikacji pracowników realizujących działania związane z przeciwdziałaniem przemocy.

W pomocy rodzinom, w których występuje przemoc niezwykle istotne jest, aby interwencja pociągała za sobą dalsze działania. Ważne jest aby odpowiednie służby i instytucje podejmowały dalsze kroki jak najszybciej, co będzie zmierzało do trwałego zatrzymania przemocy w rodzinie. Jeżeli to nie nastąpi, to dla osoby krzywdzącej będzie to informacja, że jest bezkarna. Celem pomocy rodzinom w kryzysie jest rozpoznanie najpilniejszych i najpoważniejszych potrzeb rodziny. Pomoc w ich zaspokojeniu oraz budowanie systemu wsparcia dla całej rodziny, zgodnie z potrzebami, korzystając z doświadczenia odpowiednich służb i instytucji. Pomoc i wsparcie w przypadku przemocy w rodzinie wymaga współpracy wielu służb i instytucji.

DYREKTOR
Miejsko-Gminnego Ośrodka
Pomocy Społecznej w Opocznie
mgr Wiesława Kurowska

Słownik skrótów:

1. MGOPS – Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.
2. MKRPA - Miejska Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
3. PPP - Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna.
4. KPP – Komenda Powiatowa Policji.
5. PLU – Poradnia Leczenia Uzależnień.
6. PUP – Powiatowy Urząd Pracy
7. PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.
8. u.o.p.p.w r.- ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 r.
9. PTSD – Post-Traumatic-Stres-Disorder -Zespół Stresu Pourazowego.